

DUCHOVNÉ OZVĚNY

„Ako ich žehnal,
vzdialil sa od nich
a vznášal sa do neba.“

Lukáš 24, 51

Mesačník farnosti sv. Martina z Tours - Suchá nad Parnou, Košolná, Zvončín

ročník V.

Máj 2002

číslo 5

Mosty v našom živote

Mosty sa stavajú z rôznych materiálov. Železné a oceľové spájajú miesta. Umožňujú nám cestovať za blízkymi alebo spoznávať svet. Sú priateľmi, ktorí spoja dva brehy riek.

Tie dôležitejšie mosty sú neviditeľné, poznávame ich rozumom a v srdci ich cítime alebo tušíme. Mosty medzi ľuďmi sú nazývané priateľstvom, toleranciou, láskou, manželstvom, mosty medzi učiteľmi a žiakmi. Každý by mal mať tiež svoj most smerujúci k Bohu. Most viery, ktorý nás vedie k Bohu i most spásy. Mosty sú veľmi potrebné.

Prečo mosty padajú? Sú vybudované na zlom základe. Potrebujú oporné piliere. Myslíme si, že by to mali byť láska a Boh. Ak jeden narušíme most začne padať, preto ich treba udržiavať. Ak sme si príliš istí sami sebou, v mostoch zostávajú trhliny. Ale trhliny sa dajú aj zaceliť.

Napríklad: Príbeh o márnratnom synovi, príbeh viny a odpustenia. Mladší syn čakal na časť z otcovho majetku, a keď ho dostal, zobral si ho a odišiel z domu. Užival si, chodil za zábavou, za ženami. Mladší syn prišiel domov a starší syn si myslel, že otec ho má radšej ako jeho. Staršieho trápila závisť voči mladšiemu bratovi. Starší syn sa cítil ukrižovaný a utláčaný. Otec sa zachoval nespravodlivo, ale aj správne. Otec ho objal, obliekol ho, dal mu prsteň, vyhotovil hostinu. Je to všetko prejav otcovej múdrosti, lásky a milosti. Nikto nie je bez chyby. Za otcom sa skrýva Boh - Otec a za synmi my sami. Ježiš na kríži má nás všetkých rovnako rád, odpúšťa nám a sprevádza nás cestou života.

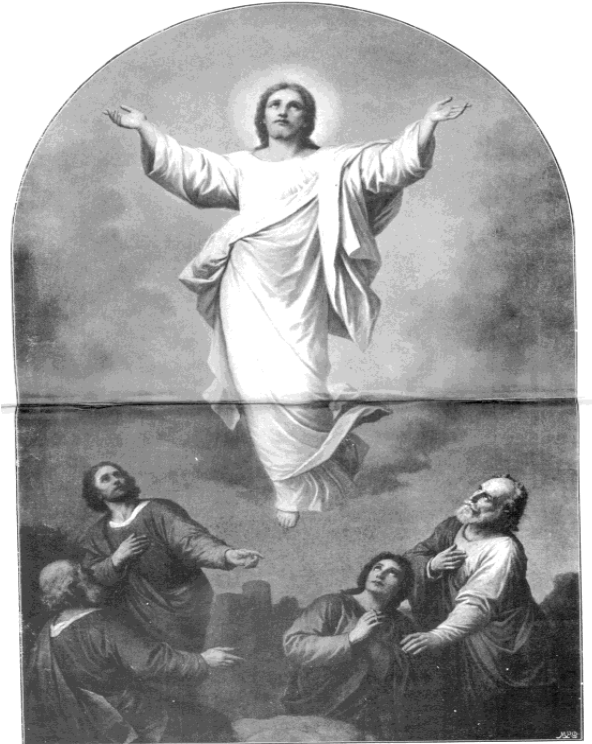
Mladšiemu synovi bolo odpustené. Musel sám od seba prísť a oľutovať svoje hriechy. Vrátiť sa nazad domov bolo preňho pokánie. BOH DÁVA VŽDY DRUHÚ ŠANCU.

Vaši birmovanci

Priateľstvo a láska

Možno Boh chcel, aby sme najprv stretli kopec zlých ľudí predtým, než stretneme toho pravého. Keď dávame niekomu všetku svoju lásku, nikdy nie je isté, či ju dostaneme naspäť. Neočakávaj od lásky nijaký výnos. Len čakaj, kým dozrie v srdci. Ale ak nie, i tak buď spokojný. Láska dozrie v tvojom srdci... Najlepší druh priateľstva je ten, keď sedíte na húpacom kresle a len sa tak pohupujete, nepoviete ani slovo a potom odchádzate s pocitom, že to bola najlepšia konverzácia, akú ste kedy mali... Je pravda, že nevieme, čo sme mali, kým to nestratíme, ale tak isto je pravda, že nevieme, čo sme premeškali, kým to nestretneme... Zaberie ti to iba minútku na to, aby si niekoho stretol. Hodinu na to, aby si si niekoho obľúbil a deň na to,

aby si sa zaľúbil. Ale na to, aby si na ňu zabudol, potrebuješ celý život...

Nechod' za výzorom, môže byť klamný. Nechod' za bohatstvom, ľahko sa stratí. Chod' za niekým kto ťa dokáže rozosmiať, pretože to stojí iba úsmev, aby si rozjasnil niekoho temný deň. Snívaj to, čo chceš snívať. Chod' tam, kam chceš ísť. Buď tým, čím chceš byť, pretože máš iba jeden život na to, aby si to všetko urobil...

Najšťastnejší z ľudí nepotrebujú mať to najlepšie zo všetkého. Oni urobia to najlepšie zo všetkého, čo ich stretne na ceste...

(prevzaté z internetu)

MK

Apoštolát modlitby na mesiac máj:

- **Všeobecný:** Aby kresťania žili svoju vieru súdržne a tak boli hodnovernými svedkami evanjeliovej nádeje.
- **Misijný:** Aby s pomocou Márie, Najsvätejšej Panny a Matky, v každej krajine a kultúre bolo ochraňované a podporované sociálne a rodinné povolanie žien.
- **Úmysel KBS:** Aby ľudia prijali napomenutia od Panny Márie z Fatimy k horlivému náboženskému životu a zamilovali si ju.

PRVÉ PIATKY V AFRIKE

Páter Tomáš vystúpil z kostolíka po slávnosti prvého piatku v januári. Vrucne odporučal svojim černochoch pobožnosť 9 prvých piatkov v novom roku. Vysvetlil im veľké zasľúbenie Božského srdca. Hneď videl ovocie svojich slov.

Desaťročný čierny chlapec čakal už na neho pred kostolom. Úctivo, ale odhodlane sa postavil pred pátra a povedal mu: „Páter, ja prídem 9 mesiacov po sebe každý prvý piatok na sv. prijímanie. Vo februári začnem, nech bude, čo bude!“

Páter Tomáš poznal obetavosť a vrucnu pobožnosť svojho žiacka, ale vedel i to, že bude mať veľké ťažkosti. Upozornil ho, že mu je dedinka ďaleko, že mu treba cez rieky a močiare sa brodiť, a že je to za dažďov nebezpečné, a že mu pohanská rodina ťažkosti bude robiť atď. Ale Bohumír, tak sa chlapec volal, vždy len odpovedal: „Urobím tú radosť Spasiteľovi a prijmem Ho 9 ráz, aby som Jeho Božské Srdce

potešil za všetky bóle, ktoré mu toľkí zlí ľudia činia. Prídem, nech bude, čo bude!“

A Bohumír splnil slovo. Nehľadel na ďalekú cestu, na divé zvery, znášal vysmievanie, ba i bitku od svojich pohanských príbuzných. Všetko zvíťazil. Šťastlivo dokončil veľký deviatnik. Nasledujúce dva roky deviatnik znovu zopakoval.

Ale ani Spasiteľ nezabudol na Svoj sľub. Keď Bohumír už dorástol, šiel raz na Božie Narodenie znovu na misiu. Ale už iba najväčším napnutím síl ta došiel, lebo dostal práve zápal pľúc. Ale aká krásna smrť to bola! Keď sa vyspovedal, prijal božie telo a sv. pomazanie nemyslel a nehovoril o ničom inom, iba ako sa raduje, že skoro príde do krásneho neba, kde si odpočinie na B. Srdci, ktoré si za živa tak veľmi ctí. Tam hore bude na večných Vianociach. Opätovoľ, že tam bude i vrucne prosiť za všetkých dobrých ľudí v Európe, ktorí misionárom tak verne pomáhajú.

Vytrvalou horlivosťou nejedného z nás zahanbuje tento černochoch. Pomáhajme misiám, aby aj oni B. Srdce čo viac poznali a milovali.

Clavercor. (Posol B. Srdca Ježišovho r. 1923)

Kríž

Čo je to vlastne kríž? Znak umučenia Krista? Alebo spása?

Keď ideme okolo kríža pozastavíme sa, alebo prejdeme okolo bez povšimnutia?

Ak ideme okolo kríža mali by sme sa prežehnať, a nielen keď ideme okolo kríža, ale i okolo kostola.

Veď tam je prítomný Pán Ježiš a zaslúži si aby sme sa aspoň prežehnali. A nemyslíme na to čo si o nás iní pomyslia. Buďme pevní vo viere a nehanbime sa za ňu.

Katarína

Vinohradníci

Napísané z príležitosti obnovenia pobožnosti k sv. Urbanovi, patrónovi viníc v Ružovej doline.

Modlíme sa k Urbanovi k tomu nášmu patrónovi. Modlíme sa vrucne, zbožne, aby za nás orodoval (svätý Urban). A u Pána Boha vyprosoval na viniciach zdravé hrozno, zachránil nám úrodu od pohromy, krupobitia, od plesní a hniloby od ostatných chorôb, škodcov a ďalších neprajníkov.

Víno treba pri oltári na svadbách i krstinách, na oslavách, slávnostiach na hodoch i pri zábave, treba ho piť na zdravie s mierou, chuťou k oslave.

Ešte raz sa poďakujme Pánu Bohu najvyššiemu, za stvorenie viníc, vína a za jeho dobrotu, ktorú nám On preukazuje a cez svätého Urbana vyprosuje.

J.G.

PRIBINOV KRÍŽ PRE NÁŠHO RODÁKA *Dr. VILIAMA TURČÁNYHO*

Pri 9.výročí vzniku Slovenskej republiky udelil prezident republiky Rudolf Šuster vysoké štátne vyznamenanie viacerým osobnostiam. Medzi nimi bol vyznamenaný aj náš rodák - básnik Dr. Viliam Turčány. Tešíme sa spolu s ním, sme hrdí na úspechy, ktorými

zviditeľňuje našu obec. Aj touto cestou Vám vážený pán Viliam Turčány ešte raz prajeme veľa, veľa zdravia, radosti zo života a aby Vás optimizmus, ktorý vyžarujete pri každom stretnutí s ľuďmi nikdy neopustil.

Vaši rodáci.

Prinášame celý text listu od p. Dr. Turčányho.

3. 1. 2002

Vážený pán starosta Surchej nad Parou,
nirglo rodiska,
Ludko Štefánek,
milá Vilmuška a celá predstavenosť, ---
všetci milí rodáci,
Ďakujem Vám za blahoželanie
k vysokému štátnemu vyznamenaniu, ktoré
patrí i Vám, veľkú moju rodinu
a so želaním dobieho zdravia a veľkého
dohlebo, pokoja a možnosti k dobrej práci
i v novom roku a ďalším
Príelam Vám i svoj drahý prejav z 3. januára
me Bratislavskom brate
a s dočie Vaš podarovaný
Viliam Turčány

Motto: „Umko milá, jestliž mne si v mích
kedi prispela pesnách, včil najvác prispěj na pomoc.“

/J. Hollý/

VAŠA EXCELENCIA, vážený pán prezident Slovenskej republiky, a všetci vážení, tu prítomní i všetci tí, ktorí sa taktiež pričínili o to, že dnes, pri deviatom výročí vzniku Slovenskej republiky, stojíme tu, v SIENI ÚSTAVY - dovoľte nám, prosím, poďakovať sa Vám za udelenie vysokého štátneho vyznamenania.

A keďže vyznamenanie sa týka mnohých oblastí života našej vlasti, chcem - a dúfam, že i v mene kolegov môžem - vysloviť pranie, aby naše diela prispievali tiež k mnohostrannému povzneseniu Slovenska.

Štátne vyznamenanie je ako veľká štátnica, či rigorózne skúšky i s krásnou promóciou, pri ktorej treba pokladať si za česť, že môžeme sa poďakovať z duše rodičom, svojim prvoučiteľom, potom učiteľom zo všetkých škôl, od základnej až po najvyššiu univerzitu života - a je ich ozaj

veľa - skrátka, tým všetkým, bez ktorých sotva boli by vznikli oceňované diela.

Diela, čo majú vzdelanosť množiť, zveľaďovať i dedičstvo veľavýznamných predkov! Ako teda nespomenúť knieža PRIBINU, podľa ktorého je pomenované i vyznamenanie a ktorý stavbou prvého chrámu nás do kresťanskej Európy včlenil?

A mohli by sme zabudnúť toho, kto našim PRA-PRA, neviem až koľkým prapararodičom priniesol PÍSMO a bol i je náš PRVOUČITEL?

KONŠTANTÍN FILOZOF, svätý Cyril, vynašiel nielen PÍSMENÁ, základ písomníctva a do nich v reči plne zrozumiteľnej im preložil s bratom, svätým Metodom, BLAHOZVEŠŤ, no na ten preklad, „PRE-KLAD“, ozaj „klad kladov“ a poklad nad poklady, zložil aj prvú slovenskú a slovanskú báseň PROGLAS, predslov, PRED SPEV k evanjeliu: táto báseň nemala v tom období OBDOBU v nijakom inom živom jazyku Európy - a živou je ešte i dnes, ba dnes už povznáša duše aj iných národov!

(dokončenie na 4. strane)

PRIBINOV KRÍŽ PRE NÁŠHO RODÁKA *Dr. VILIAMA TURČÁNYHO*

(dokončenie z 3. strany)

Dosvedča to i pápež Ján Pavol II., ktorý ju pokladá za významný pomník kresťanskej kultúry - a v Spojených štátoch amerických pani prezidentka Svetového kongresu básnikov, pani Rosemary Wilkinsonová si Proglas cení, citujem, ako „poklad, ktorý si budem znova a znova čítať.“

Vážený pán prezident Slovenskej republiky, keď sa chcem Vám znova poďakovať a zaželať celému Slovensku požehnaný, naozaj šťastný celý nový rok, dovoľte, prosím, aby som nášmu PRVOUČITEĽOVI, ktorý nám vynašiel písmo a preložil knihy a nimi - i krásnou básňou - vlast' našu zaodial ozaj až kráľovským rúchom, dovoľte, aby som vzdal mu vďaka i hold veršami z jeho Proglasu:

KTO MÔŽE VŠETKY PODOBENSTVÁ POVEDAŤ,
ČO NÁROD BEZ KNÍH OBŽALUJÚ, USVEDČIA,
ŽE NEHOVORÍ HLASOM ZROZUMITEĽNÝM?
VEĎ ČO BY TEN MUŽ POZNAL VŠETKY JAZYKY,
NEVYSLOVIL BY BEZMEDZNÚ ICH BEZMOCNOŠŤ!
PREDSA VŠAK SVOJE PODOBENSTVO PRIKLADÁM,
VÝZNAMU MNOHO V MÁLO SLOVÁCH HOVORIAC:

LEBO SÚ BEZ KNÍH NAHÉ VŠETKY NÁRODY

2.1.2002

Viliam Turčány

Vážený pán prezident a vážené zhromaždenie, najradšej by som Vám Proglas predniesol celý v origináli i v prebásnení, ale i tak som už prekročil určený čas - a tak Vás prosím o prepáčenie, no mne nebolo možné nespievať...

*Milé mamičky,
babičky
a aj prababičky*

Čoskoro oslávime ten najkrajší sviatok v roku, Váš sviatok, Medzinárodný deň matiek.

Odkedy sa vlastne oslavuje tento sviatok ?

História o tom hovorí takto: Američanke Anne Jarvisovej v roku 1913 umrela mama. Vtedy Anna začala kampaň. No výsledok sa prejavil až o 11 rokov. Vtedajší prezident podpísal v kongrese zavedenie dňa matiek na 2. májovú nedeľu. Práve v máji kvitnú jablone a preto sa stal u nás jablonoňový kvet

symbolom Vášho sviatku, drahé mamičky. Vedeli ste to? Česká skupina Lunetic spieva v jednej svojej piesni o matke ako o dobrej víle. A majú pravdu. Vy matky ste naozaj dobré víly a neopustíte nás ani v tých najťažších chvíľach. Vždy viete poradiť. Keď niečo vyvedieme nenakričíte na nás ako na psa, ale radšej nám vysvetlíte v čom sme spravili chybu. A keď už dáte pohlavok, tak je to s láskou. Báseň Slovenská matka od Štefana Moravčíka začína takto:

Naša reč je sladká
jak mlieko Panny Márie,
ale slovo matka
nad všetky dary je,
s prvým nadýchnutím
do srdca sa nám zaryje.

Tento spisovateľ neklamal, matka je ten najvzácnejší dar, aký mohol svet dostať.

Na záver Vám mamičky prajem pevné nervy a veľa lásky, aspoň toľko, koľko dávate aj vy nám.

Marián Spusta

Milé detky! Blíži sa deň, ktorý má byť pre každé dieťa najvzácnejším a najšťastnejším v živote:

prvé sväté prijímanie

Preto by ste sa na tento deň mali i nachystať. Keď majú vaši rodičia meniny alebo iný sviatok už vopred sa naň chystáte. Rozmýšľate čo im poviete, čo im pripravíte. A keď sa oznámi, že príde najvyššia osoba, prezident do niektorého mesta, hneď sa všetko začne chystať. Všetci sa dajú do práce, zametajú, okrášľujú, čistia. Všetko je na oko akoby nové. No myslím, že toto všetko sa robí len preto, aby to vyzeralo ako nové. A pripravili mu aj krásny príbytok. Všetko sa to tam leskne, samé drahé látky a vzácne obrazy.

Takáto radosť, takáto horlivosť, nech je aj vo vašich srdciach, lebo tam chce prísť Kráľ Kráľov. Tak rýchlo pripravujte komôrku svojho srdiečka pre svojho Ježiška. Veď sám Ježiš hovorí: „Pusťte maličkých ku mne, a nebráňte im.“

Chystajte a čistite si srdiečko a ozdobujte ho čnosťami. Preč s hriechom. Veď vaše srdiečko sa stane živým kostolíkom, kde bude dobrý Spasiteľ bývať.

Váš

„Veľký deň“

Ako som už povedala, ozdobte ho čnosťami, hlavne vreloú láskou k Bohu a bohumilými skutkami. Robte svoje každodenné povinnosti: učenie, modlitby, poslušnosť. Robte všetko z lásky k Ježišovi, veď i on všetko robil z lásky k Otcu Nebeskému. Vždy bude vo vás prebývať Ježiš a nikdy vás neopustí. Deti neklamte, lebo to sa Ježiškovi nepáči. Hovoriť pravdu, to je jedna z prvých čností.

Radujte sa, milé deti a vzbudte už teraz v sebe túžby po Nebeskom Host'ovi, ktorý k vám zavíta.

Keď ste ho už prijali, vtedy buďte vážne. Pozdravte ho, že prišiel k vám a ďakujte mu za veľkú milosť. Predneste mu všetky túžby srdca. Prisľúbte mu, že Ho zo srdca nikdy nevyženiete, ale chcete s ním zostať naveky.

A vy, čo ste ešte maličky, už odteraz myslite, že i na vás čaká to šťastie, keď budete Ježiška milovať. Preto sa ho učte poznať.

Alena Marhavá

PREČO ODKLADÁME SVÄTÚ SPOVEĎ?

Vždy to nejaký čas trvá, kým sa niekto rozhodne pristúpiť v tomto pôstnom čase ku sv. spovedi. A predsa by to mal každý robiť s tou najväčšou radosťou, lebo cesta k spovedelnici je cestou z väzenia na slobodu, ku šťastiu. Prečo teda ľudia tú spoveď tak odkladajú? Každý má hneď plno dôvodov: Ešte je dosť času, veď veľkonočné obdobie je ešte ďaleko... Nie som pripravený... Druhí ešte tiež neboli... Mali sme oslavu... Pri spovedelnici sa dlho čaká atď. ...

V skutočnosti však príčiny sú iné: Nie sme zvyknutí spovedať sa často, je to nepohodlné. Ani sa človek nemá kedy pripraviť pri toľkom zhone.

Človek je už od prírody úzkostlivý a nevie niekedy z čoho sa má vlastne vyznávať! Iný zase povie: Už som nebol mnoho rokov pri spovedi, čo mi povie farár? Niektorí ľudia zamlčia nejaký hriech, hanbia sa ho vysloviť. Nedá sa hneď polepšiť, povie si. Ani tí, čo chodia pravidelne

každý mesiac na sv. spoveď nie sú lepší od iných...

Neklam však sám seba! V hriechoch žiť, vie každý. Hrdina je však ten, kto tomu dokáže zabrániť. Chod' k spovedelnici! Pán farár ti dokáže poradiť. Vyrovnaj sa s Pánom Bohom, ktorý na teba predsa čaká, lebo je dobrý a volá ťa snáď teraz naposledy!

A. M.

Milé deti!

V minulom čísle nášho mesačníka som vyhlásil súťaž. Najprv som bol veľmi smutný, lebo som si nenašiel žiadnu odpoveď, ale smútok netrval dlho. Predsa sa našla jedna dobrá dušička, ktorá mi napísala a zároveň sa stala aj víťazkou. Je ňou D. ŽÁKOVÁ. Srdečne blahoželáme!

Deti, boli tie otázky také veľmi ťažké, že ste nevedeli na ne odpovedať? Ja som to tak pochopil, pretože mi odpísala až jedna dušička. Takže, hor sa do súťaženia!!!

Váš mravček Zvedavček.

FARSKÉ OZNAMY

Bohoslužby na máj

Sv. omše v týždni

(Rozpis sv. omší je orientačný, rozhodujúce sú farské oznamy)

Suchá – pondelok - piatok 18.00;

Košolná - streda 17.00; Zvončín - štvrtok 17.00

Sv. omše v nedeľu a vo sviatok

3. mája – 1. piatok v mesiaci

Zvončín 7.30

4. mája – 1. sobota v mesiaci,

Suchá 7.30

5. mája – 6. veľkonočná nedeľa

Zvončín 18.00 v sobotu večer s platnosťou na nedeľu

Suchá 7.30 a 10.30; Košolná 9.00

9. mája – Nanebovstúpenie Pána

Suchá 18.00 v stredu večer s platnosťou na sviatok

Košolná 7.30; Zvončín 17.00; Suchá 18.00

12. mája – 7. veľkonočná nedeľa, Deň matiek

Košolná 18.00 v sobotu večer s platnosťou na nedeľu

Suchá 7.30 a 10.30; Zvončín 9.00

19. mája – Svätodušná nedeľa, Turíce

koniec veľkonočného obdobia

Zvončín 18.00 v sobotu večer s platnosťou na nedeľu

Suchá 7.30; Košolná 9.00

Suchá 10.30 - slávnosť 1. svätého prijímania detí

20. mája – Svätodušný pondelok

Suchá 18.00

26. mája – Najsvätejšia Trojica

Košolná 18.00 v sobotu večer s platnosťou na nedeľu

Suchá 7.30; Zvončín 9.00

Suchá - Ružová dolina, sv. Urban 10.30

30. mája – Najsvätejšie Kristovo telo a krv

Suchá 18.00 v stredu večer s platnosťou na sviatok

Zvončín 7.30; Košolná 17.00; Suchá 18.00

Apríl v našej farnosti

Pokrstení:

* 2. 2. 1979, Andrej Nikodém, Suchá

Zosnulí:

+ 24.4. Jaroslav Gergel, Suchá, 48.r.

Farský mesačník DUCHOVNÉ OZVENY

Vychádza poslednú nedeľu, s dátumom nasl. mesiaca. Vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Suchá nad Parnou č. 431, PSČ 919 01, tel: 033 / 558 01 44. Zodpovedný redaktor: Mgr. Peter Cibira, administrátor S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave, dňa 3.8.1998, č. 2663/98.

Cena: dobrovoľný príspevok

MÁJ 2002

Veľkonočné a cezročné obdobie

St 1 Jozef robotník

Št 2 Atanáž, biskup, učiteľ Cirkvi

Pi 3 Filip a Jakub, apoštoli

So 4 Florián, mučeník

Ne 5 **6. veľkonočná nedeľa**

Po 6 Domonik Sávio (Krížový deň)

Ut 7 Gizela (Krížový deň)

St 8 Viktor (Krížový deň)

Št 9 **Nanebovstúpenie Pána**

Pi 10 Anton, biskup

So 11 Beáta

Ne 12 **7. veľkonočná nedeľa**

Po 13 Panna Mária Fatimská

Ut 14 Matej, apoštol

St 15 Žofia, mučenica (Kántry)

Št 16 Ján Nepomucký, kňaz, mučeník

Pi 17 Paschal Baylonský, rehoľník (Kántry)

So 18 Ján I., pápež, mučeník (Kántry)

Ne 19 **Svätodušná nedeľa (Turíce)**

Po 20 **Svätodušný pondelok**

Ut 21 Krištof Magellanes, kňaz a spoločníci muč.

St 22 Rita z Kassie, rehoľníčka

Št 23 Dezider, biskup

Pi 24 Panna Mária Pomocnica kresťanov

So 25 Béda Ctihodný, kňaz, učiteľ Cirkvi

Ne 26 **Najsvätejšia Trojica**

Po 27 Augustín z Canterbury, biskup

Ut 28 Viliam, rehoľník

St 29 Ervín, vyznávač

Št 30 **Najsv. Kristovo telo a krv (Božie Telo)**

Pi 31 Petronela, panna

Výročia, významné cirkevné akcie

10.5.

začiatok novény k Duchu Svätému

12.5.

zbierka na katolícke masmédiá

13.5.

výročie zjavenia Panny Márie vo Fatime (1917)

18.5.

narodeniny pápeža Jána Pavla II. (1920)

biskupská vysviacka Mons. Peter Dubovský, SJ,
emeritný biskup (1961), Banská Bystrica